

เพื่อให้ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาและส่งเสริมให้กำลังพล ทอ. มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ

วันถวายพระเพลิง อัฐุมิบูชา

เมืองกุสินารา เป็นสังเวชนียสถานที่สำคัญ ๑ ใน ๔ สังเวชนียสถาน ซึ่งตั้งอยู่ในรัฐอุตตระ ประเทศ ประเทศอินเดีย ที่นี้มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นสถานที่เสด็จดับขันธปรินิพพาน

ในสมัยพุทธกาลนั้น เมืองกุสินารา ตั้งอยู่ในแคว้นมัลละ และสถานที่ปรินิพพานของพระพุทธองค์ อยู่ในพระราชอุทยานของเจ้ามัลละฝ่ายเหนือแห่งกุสินารา ชื่อว่า **อุปวัตตนะสาละวัน** ซึ่งในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาเรียกว่า **ศาลวโนทยาน** แปลว่า สวนป่าไม้สาละ นั่นเอง

วันอัฐุมิบูชา เป็นวันที่ถือกันว่าตรงกับ วันถวายพระเพลิงพระพุทธสรีระ วันนี้จึงเรียกว่า **“วันอัฐุมิบูชา”** ซึ่งประวัติความเป็นมาของวันอัฐุมิบูชา คือ เมื่อวันเพ็ญ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓ ในพรรษาที่ ๔๕ พระพุทธเจ้าได้ทรงประชวรหนัก ซึ่งเป็นเวลาก่อนที่พระองค์จะเสด็จดับขันธปรินิพพาน ได้ทรงปลงมาয়สังขาร โดยพระพุทธเจ้าตรัสเตือนภิกษุทั้งหลายว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลายอันว่าสังขารทั้งหลาย ย่อมมีความเสื่อมสลายไปเป็นธรรมดา ทั้งหลายจงยังกิจทั้งปวงอันเป็นประโยชน์ของตน และประโยชน์ของผู้อื่นให้บริบูรณ์ด้วยความไม่ประมาท ให้ถึงพร้อมเถิด ความปรินิพพานแห่งตถาคต จักมีในไม่ช้า โดยล่วงไปอีกสามเดือนแต่นี้ ตถาคตจักปรินิพพาน ฯ”

เมื่อพระพุทธเจ้าเสด็จปรินิพพานแล้ว ๗ วัน มัลลกษัตริย์ แห่งนครกุสินารา พร้อมด้วยประชาชนและพระสงฆ์ อันมีพระมหากัสสปเถระเป็นประธาน ได้พร้อมกันกระทำการถวายพระเพลิงพระพุทธสรีระ ณ มกุฏพันธเจดีย์ กรุงกุสินารา เมื่อวันแรม ๘ ค่ำ เดือน ๖ และภายหลังจากการถวายพระเพลิงพระพุทธสรีระแล้ว กษัตริย์และ ผู้ครองแคว้นต่าง ๆ รวม ๗ แคว้น ได้แก่

- (๑.) พระเจ้าอชาตศัตรู เมืองมคธ
- (๒.) กษัตริย์ลิจฉวี เมืองเวสาลี
- (๓.) กษัตริย์ศากยะ เมืองกบิลพัสดุ์
- (๔.) กษัตริย์ถูลี เมืองอัลกัปปะ
- (๕.) กษัตริย์โกถิยะ เมืองรามคาม
- (๖.) มหาพราหมณ์ เมืองเวฏฐทีปะกะ
- (๗.) กษัตริย์มัลละ เมืองปาวา

ได้ส่งทูตมาขอแบ่งพระบรมสารีริกธาตุ ตอนแรกพวกเจ้ามัลละ แห่งนครกุสินารา ไม่ยอมแบ่งให้จนเกือบจะเป็นชนวน ให้เกิดสงคราม ระหว่างพวกเจ้ามัลละกับกษัตริย์และพราหมณ์ทั้ง ๗ แคว้นที่มาขอส่วนแบ่ง แต่เหตุการณ์ความขัดแย้งก็ระงับลงได้โดยมีพราหมณ์คนหนึ่งชื่อ “โทณะ” เข้ามาไกล่เกลี่ยข้อพิพาทระหว่างกษัตริย์ และพราหมณ์เหล่านั้น ความว่า “ดูกรท่านผู้เจริญทั้งหลาย ขอพวกท่านจงฟังคำอันเอกของข้าพเจ้า พระพุทธเจ้าของเราทั้งหลาย เป็นผู้กล่าวสรรเสริญขันติ การจะสับประหารกันเพราะส่วนพระสรีระ ของพระพุทธเจ้า ผู้เป็นอุดมบุคคลเช่นนี้ไม่ดีเลย ขอเราทั้งหลายทั้งปวง จงยินยอมพร้อมใจยินดีแบ่งพระสรีระออกเป็นแปดส่วนเถิด ขอพระสถูปจงแพร่หลายไป ในทิศทั้งหลาย ชนผู้เลื่อมใสต่อพระพุทธเจ้าผู้มีพระจักขุมืออยู่มาก ฯ”

ด้วยวาทะของโทณะพราหมณ์ ทำให้มัลละกษัตริย์ยอมปรองดองกับกษัตริย์และพราหมณ์ โดยตกลงกันให้โทณะพราหมณ์เป็นผู้จัดการแบ่งพระบรมสารีริกธาตุให้แก่แคว้นต่าง ๆ โดยเท่ากัน ซึ่งโทณะพราหมณ์ได้รับทศานาทองที่ใช้ในการตวงพระบรมสารีริกธาตุไว้เป็นที่ระลึก

ในวันอัฐมีบูชา หรือวันถวายพระเพลิงพระพุทธสรีระนั้น นับเป็นวันหนึ่งที่ชาวพุทธมีความโศกเศร้าเป็นอย่างยิ่ง เพราะการสูญเสียประทีปที่นำทางให้มวลมนุษย์ก้าวล่วงสังสารวัฏ ดังนั้นเมื่อวันอัฐมีบูชาเวียนมาบรรจบแต่ละปี พุทธศาสนิกชนบางส่วน โดยเฉพาะพระสงฆ์และอุบาสกอุบาสิกาในแต่ละวัด จะได้พร้อมกันประกอบพิธีบูชาขึ้นเป็นการเฉพาะภายในวัด แต่วิถีการปฏิบัติกัน มาแต่เมื่อใดนั้น ไม่พบหลักฐาน ซึ่งปัจจุบันนี้ก็ยังคงปฏิบัติกันอยู่^๑

จัดทำโดย : กองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ
คณอก.จัดกิจกรรมส่งเสริมให้กำลังพลของ ทอ.มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ

